

Dinamització del procés participatiu per a potenciar la vinculació dels equipaments cívics al seu entorn

**Informe de la sessió
Terrassa, 17 d'octubre de 2017**

Índex

1. Presentació.....	3
2. L'equipament en una paraula.....	4
3. Quines són les necessitats del nostre territori sobre les quals l'equipament podria tenir un paper?	8
4. Com podria enfortir el Casal la vinculació al territori?	11
5. Quines accions es poden promoure per crear comunitat i arrelament entorn al casal amb les persones usuàries i entitats de la població?	13
6. Valoració de la sessió.....	14

1. Presentació

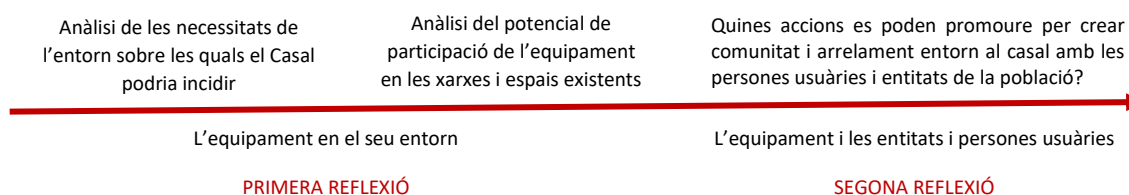
Des del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, a través de la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària, conjuntament amb la Direcció General de Transparència, Dades Obertes i Qualitat Democràtica, del Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència s'està impulsant un procés de reflexió amb relació a les potencialitats del paper dels equipaments cívics (EC) en el territori.

En aquest marc, durant els mesos d'octubre i novembre s'estan organitzant unes sessions de treball arreu de Catalunya, amb l'objectiu de reflexionar conjuntament i compartir les oportunitats en l'acció de l'equipament cívic en el seu entorn i quina ha de ser la seva implicació en el seu entorn proper, en el seu treball amb la comunitat i en el seu aspecte inclusiu.

El passat dimarts 17 d'octubre de 2017 es va realitzar la sessió de reflexió a Terrassa amb relació al paper dels equipaments cívics de la Generalitat de Catalunya. La sessió es va realitzar de 17:00 a 19:00 hores al Casal de Gent Gran Terrassa-Ca N'Aurell.

Pel que fa al **programa de la sessió**, en primer terme, el Sra. Rosa Sans i el Sr. Bernat Valls van donar la benvinguda, compartir els objectius del procés i detallar el marc del debat. Seguidament, les persones participants van iniciar la reflexió i el debat per generar aportació i propostes d'acord amb el següent esquema:

Esquema de reflexió

A continuació es presenten, en primer terme, les entitats i serveis participants, caracteritzant el perfil de persones assistents. En segon terme, queden recollits els resultats de la reflexió realitzada. Cada pregunta va generar un seguit de reflexions i propostes, que han estat agrupades i sistematitzades. Per últim, es mostren els resultats de la valoració realitzada pels i les participants que van voler, mitjançant un qüestionari.

2. Participants

Van assistir-hi 28 persones pertanyents a les següents entitats o serveis:

- Ajuntament de Terrassa
- Ajuntament de Terrassa - Equipaments Cívics
- Ajuntament de Terrassa – Serveis Socials
- Associació AV Can Jofresa
- Associació Can Boada
- Associació Casal de Gent Gran Districte II de Ca N'Anglada
- Associació Club de Jubilats i Pensionistes Sant Llorenç
- Associació de gent gran del Parc Sant Jordi
- Associació Jubilats Sant Pere Nord
- AV de La Maurina
- AV Pla del Bonaire
- Biblioteca Districte 6
- CAP Sant Llàtzer CST
- CAP Terrassa Nord. Consorci Sanitari de Terrassa
- Centre Muntanyenc Sant Llorenç
- Col·legis Salesians

- Escola Pau Vila i Dinarès, representant del Districte 2 del Pla educatiu d'entorn
- Fundació Intermedia
- Punt Òmnia
- SAR (Salvem animals recollits)

Analitzant les dades dels 20 qüestionaris contestats, 18 persones resideixen a Terrassa i dos a Matadepera, dels quals un 55 % eren dones i un 45% homes. Del total de respostes, un 80 % són nascuts a Catalunya, un 15 % a la resta d'Espanya i un 5 % a la resta del món. Pel que fa a la situació laboral, la majoria treballen - un 57%- un terç són persones jubilades o pensionistes, i un 10% que està en situació d'atur.

Entre les persones que treballen, gairebé la meitat de les respostes (un 46%) assenyalen la salut, l'educació o els serveis socials com els sectors on desenvolupen la seva activitat principal. Segueix el sector de l'administració pública, amb un 23%, i l'hostaleria amb un 8%. Sota l'epígraf d'altres activitats, un 15% de les respostes afegixen com sector principal d'activitat la comercialització de productes o la banca privada.

Amb relació al nivell formatiu, un 5% de les persones que responen tenen el primer grau, un 19% ESO, EGB o el primer grau; un 14% ESO, EGB, Batxillerat elemental o FP grau mitjà; un 14% Batxillerat superior; i un 48 % han estudiat una diplomatura o llicenciatura (24% respectivament).

Amb relació a la pregunta de quin tipus d'entitats formen part, un 23% pertanyen a una entitat veïnal, un 19% formen part del club d'esports, un 8% són socis d'un col·legi professional, igual que el percentatge que forma part d'una associació cultural o de lleure; i un 4% a un sindicat. Destaca un 35% que assenyalen altres entitats, com entitats solidàries, federacions, voluntariat o de protecció dels animals.

3. L'equipament en una paraula...

Per iniciar la reflexió d'una manera activa i dinàmica es va demanar als i a les participants que es presentessin, dient el seu nom, l'entitat a la que pertanyien i que diguessin amb una paraula què era per a ells i elles el Casal Cívic. A continuació, es presenten les paraules citades:

En aquest primer moment de reflexió vivencial es van destacar aspectes com:

- El sentiment de pertinença vers el Casal, relacionant-lo amb experiències positives i amb la seva vessant acollidora que els fa sentir com a casa.

- La dimensió comunitària i de convivència dels Casals Cívics com espais de trobada i de relacions, que ofereixen la possibilitat d'evitar la soledat no volguda oferint possibilitats de companyia i esbarjo.
- El Casal Cívic com a equipament que ofereix activitats i altres recursos i serveis. És percebut com un punt d'informació tot i que hi ha gent que no els coneix.
- Els Casals Cívics suposen una oportunitat a l'hora de donar resposta a les necessitats del territori pensant en tots els col·lectius. Per exemple, en aquest sentit, és un actiu en salut.
- També s'identifica el Casal amb un espai des del qual la ciutadania pot vehicular les seves reivindicacions.

4. Quines són les necessitats del nostre territori sobre les quals l'equipament podria tenir un paper?

En segon lloc, la reflexió es va centrar en identificar necessitats del territori en les quals l'equipament cívic hi podria incidir. Les aportacions dels i de les participants van ser les següents.

Treball preventiu per treballar la inclusió i cohesió social

- Els equipaments cívics podrien tenir un paper important pel que fa al treball preventiu social amb relació a les necessitats de persones de qualsevol edat i de diversos orígens que es troben en situació de vulnerabilitat. Es valora que podrien oferir recursos diversos per a fomentar la inclusió i la cohesió social. Poden ajudar a les persones, de qualsevol edat, que es troben en situació de soledat no volguda i aïllament i no disposen de xarxes de suport. En el cas de la gent gran, es posa l'exemple del programa *Sempre acompanyats* que ja s'està duent a terme en alguns barris de Terrassa, amb la implicació dels CAP, casals de gent gran i altres associacions del territori.

Respostes a les necessitats de salut

- Es valora que també podrien tenir un paper a l'hora de donar resposta a les necessitats de salut de la població del territori, aprofitant els recursos de salut de què ja es disposa. S'hi podrien fer activitats de prevenció de la salut amb relació a hàbits saludables, etc. per no emmalaltir. Aquesta estratègia ajudaria, alhora, a descongestionar els CAP i evitar desplaçaments innecessaris i llargs als centres d'atenció primària, principalment de la gent gran, un col·lectiu que presenta especials dificultats per realitzar-los.
- També s'hi podrien realitzar activitats vinculades a la salut emocional. Per exemple, a través d'activitats per compartir experiències; acompanyament en el procés d'envelliment per a què les persones se sentin útils; activitats que permetin enriquir-se amb gent diversa, que viuen situacions diferents, ajudant a trencar etiquetes negatives que pugui haver en l'imaginari de la gent sobre alguns col·lectius.

Accés a les persones en situació de vulnerabilitat

- Els equipaments cívics haurien de permetre a la població del territori accedir a activitats i experiències a preus assequibles per a tothom per donar resposta, així, a les dificultats d'accés als recursos de la ciutat d'algunes persones que es troben en situació de vulnerabilitat.

Coordinació amb altres equipaments

- Es valora necessària la generació d'espais de coordinació dels equipaments cívics amb altres serveis i equipaments de la mateixa institució, així com espais amb altres institucions (entitats, recursos municipals, etc.), per detectar necessitats del territori, donar-hi resposta des del treball en xarxa sense duplicar recursos i aprofitar els existents.

Punt de trobada i activitat intergeneracional

- Tenint en compte que són equipaments oberts a tothom, caldria fomentar-los com a equipaments intergeneracionals i adreçats a població de totes les edats. En aquest sentit, es proposa que incloguin a les programacions més activitats per diferents perfils (joves, gent gran, infants), oferint punts de plurinterès per atraure a tothom, tenint en compte alhora les necessitats específiques de cada col·lectiu. S'apunta que és important tenir present que les persones grans que utilitzen els casals cívics tenen la necessitat de seguir disposant d'aquest espai, amb el qual es senten identificades i el viuen com casa seva, on poden fer-hi activitats i trobar-se i relacionar-se amb altres persones. Per aquest motiu, es comenta que, tot i ampliar l'oferta d'activitats per a tots els col·lectius caldria que mantinguessin els espais i les activitats per a gent gran.

Pel que fa a activitats d'interès a diferents generacions, es proposen:

- Davant la necessitat de fomentar la lectura entre la població de totes les edats (gent gran; persones de mitjana edat; joves; i infants) els equipaments cívics podrien organitzar activitats d'interès sobre la lectura a través de persones voluntàries.
- Un altre aspecte en el que els equipaments cívics podrien incidir és en la sensibilització i formació amb relació a la cura dels animals domèstics. Per exemple, programant cursos formatius sobre la relació amb els animals domèstics, curs de primers auxilis per animals, xerrades informatives sobre els beneficis de la relació amb els animals de companyia per exemple tant

en infants (per treballar aspectes com l'autisme, etc.) com en gent gran en situació de soledat.

Generar activitats pels infants en dies puntuals

- Hi ha la necessitat d'oferir més possibilitats de lleure als infants en èpoques no escolars (vacances de Nadal, etc.) i la necessitat dels avis i àvies de poder fer activitats alhora que es dediquen a la cura i l'atenció dels seus néts i netes durant els períodes de vacances. Per donar-hi resposta es proposa que els equipaments cívics puguin programar activitats conjuntes per a gent gran i infants. En aquest sentit, s'apunta que ja hi ha casals que s'estan obrint als infants i són experiències que funcionen bé.

Dotació de recursos i manteniment

- Finalment, també s'apunta la necessitat de millorar el manteniment de les instal·lacions dels equipaments cívics així com actualitzar els equipaments informàtics, amb fibra òptica per poder optimitzar-los millor, i atraure un públic interessant en aquests temes, com és per exemple, la població jove.

5. Com podria enfortir el Casal la vinculació al territori?

Les persones participants també van reflexionar amb relació a com el Casal podria tenir un paper més actiu en la comunitat i la xarxa de relacions del territori, indicant si trobaven a faltar l'equipament en algun espai de relació, treball o participació del barri o territori. I en aquest sentit es va assenyalar les següents consideracions:

- Per crear xarxa i enfortir els vincles del Casal amb la comunitat s'apunta la necessitat de, primerament, **identificar els agents de l'entorn proper** al Casal amb qui caldria fer xarxa (escoles, instituts, CAP, biblioteca, etc.) per posteriorment **generar espais de trobada** i enfortir els vincles.
- Alhora caldria elaborar una **diagnosi de cada barri** del municipi per partir de les necessitats específiques de cadascun d'ells per poder donar-hi resposta, ja que cada barri és diferent, sobretot a Terrassa.
- **Vehicular accions de servei comunitari** des dels equipaments cívics podria ajudar a que aquests tinguessin un paper més actiu a la comunitat. En aquest sentit, les activitats d'Aprenentatge servei són una oportunitat per enfortir la vinculació amb el territori a partir del contacte intergeneracional i el servei a la comunitat. El fet que d'aquí dos anys s'incorpori de forma obligatòria en el currículum l'assignatura de servei a la comunitat a 3r d'ESO, és un element a aprofitar per potenciar aquest tipus de projectes. Per exemple, mitjançant tallers conduïts per alumnes adreçats a gent gran; tallers conduïts per gent gran adreçats a joves; la generació d'espais de trobada i convivència a partir de la preparació d'obres de teatre, etc.
- Apropar i **vincular els equipaments cívics amb el sistema educatiu** és un camp a explorar i amb molt de potencial. En aquest sentit, les escoles que disposen d'hort són una oportunitat ja que es podrien engegar projectes intergeneracionals dels equipaments cívics amb les escoles, per a què siguin persones grans les que s'involucrin en portar l'hort de les escoles amb l'alumnat, tenint en compte que precisament costa molt trobar a persones que vulguin fer aquest tipus de tasques i entre la gent gran hi podria haver interès.
- També s'apunta que l'**actualització dels sistemes informàtics** dels equipaments cívics ajudarien a obrir-los al jovent del barri i de la ciutat en general a la vegada que

permetrien promoure el sorgiment d'iniciatives juvenils, com per exemple que ells donessin classe a altres persones sobre l'ús de les tecnologies, etc.

- El Casal Cívic podria **cedir els espais de forma gratuïta** a altres agents del barri i de la ciutat (associacions, escoles, etc.), en dies i hores que no estiguin ocupats amb les activitats del propi Casal.
- Una altra estratègia a seguir seria **obrir-los a noves entitats** i tenir en compte les seves idees i propostes d'activitats per incloure-les a les programacions.
- Un aspecte a treballar seria la **difusió dels serveis i recursos del Casal** per donar-lo a conèixer entre la població. Per exemple, organitzant una fira d'entitats o associacions sense ànim de lucre i amb finalitats socials.
- Una altra manera de donar-los a conèixer podria ser **organitzant jornades de portes obertes** de tots els equipaments cívics.
- Així mateix, la **participació dels Casals a les festes majors dels barris** ajudaria a generar i enfortir la seva vinculació amb altres agents del territori.

6. Quines accions es poden promoure per crear comunitat i arrelament entorn al casal amb les persones usuàries i entitats de la població?

Finalment, la reflexió es va centrar en com promoure la implicació, l'arrelament i els vincles de les persones usuàries i les entitats amb el Casal. Les aportacions van ser les següents:

- Seria important afavorir la participació als Casals més enllà dels que acostumen a participar (persones motivades, presidents d'entitats, ...), duent a terme estratègies per a què les persones usuàries puguin involucrar-se en l'elaboració de la programació d'activitats.
- Per promoure la participació de persones usuàries de diverses edats caldria posar al seu abast canals per fer-ho.
- Es proposa reservar horaris lliures per poder incorporar noves activitats, permanents i/o eventuals.
- Per possibilitar i engrescar a altres generacions a què hi puguin anar és important organitzar activitats engrescadores a partir de centres d'interès comuns.
- També es podria apropar grups d'alumnes als equipaments cívics, per a activitats concretes, per a què entrin en contacte amb altres grups i el vagin tenint com un equipament de referència també per a ells.
- També es demana que es doni més poder de decisió a les juntes dels Casals per poder agilitzar les gestions i no haver de demanar tants permisos a la Generalitat a l'hora de realitzar activitats i fer ús del Casal.
- Amb tot, hi ha qui apunta que és important tenir present que Terrassa és un municipi amb un gran associacionisme i, si bé és important fomentar la participació i vinculació amb els equipaments cívics, possiblement la gent que té interès ja hi està participant i anant als equipaments cívics de la ciutat.

7. Valoració de la sessió

Les persones participants van poder valorar la sessió de treball mitjançant un qüestionari. Els principals trets d'aquesta són:

